

Suuntaviivat suomen kielen hallintoalueetyölle ja sen vastuunjaolle ja seurannalle

Hyväksytty kunnanvaltuuston kokouksessa 2020-12-16, § 97

diaarinumero: KS/2020:45, vastuullinen yksikkö: kunnanjohtotoimisto

Sisältö

1	Tarkoitus	3
2	Laki kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä	3
2.1.	Yleiset määräykset	3
2.2.	Oikeudet hallintoalueella	3
3	Ohjaus	4
3.1.	Vastuunjako	4
3.2.	Tavoitteet ja toimintasuunnitelmat	5
3.3.	Seuranta	5
4	Neuvonpito	6
4.1.	Vähemmistön vaikuttaminen – neuvonpito ja dialogi	6
5	Koordinoijan vastuu	6
6	Neuvonpidon menetelmätuki	6

1 Tarkoitus

Nykvarnin kunta on kuulunut suomen kielen hallintoalueeseen tammikuun 1. päivästä 2015 alkaen. Hallintoalueen vastuusta ja velvollisuuksista säädetään kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä annetussa laissa (2009:724) (jäljempänä vähemmistölaki).

Suuntaviivojen tarkoituksena on selkeyttää suomen kielen hallintoalueeseen liittyvän työn tehtäviä, vastuunjakoja ja seuranta kunnassamme.

2 Laki kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä

Vähemmistölain säätämisen tarkoituksena oli vahvistaa kansallisten vähemmistöjen oikeutta käyttää omaa kieltään ja harjoittaa omaa kulttuuriaan. Vähemmistölakiin on tehty joukko muutoksia, jotka tulivat voimaan 1. tammikuuta 2019. Muutosten tarkoituksena on vahvistaa vähemmistöjen oikeuksia entisestään.

Vähemmistölaissa säädetään juutalaisten, romanien, saamelaisten, ruotsinsuomalaisten ja torniolaaksolaisten perusoikeuksista. Hallintoalueella viranomaisten velvollisuuksia vähemmistöä kohtaan on laajennettu entisestään. Koska Nykvarnin kunta kuuluu suomen kielen hallintoalueeseen, ruotsinsuomalaisella vähemmistöllä on kunnassa laajemmat oikeudet.

2.1. Yleiset määräykset

Laki sisältää joukon yleisiä viranomaisia koskevia määräyksiä siihen katsomatta, toimiiko viranomainen hallintoalueella vai ei. Seuraavassa on esimerkkejä tällaisista velvoitteista:

- Kuntien ja alueiden on tiedotettava kansallisille vähemmistöille näiden oikeuksista ja julkisen vallan vähemmistölakiin perustuvasta vastuusta sekä niistä määräyksistä, joihin laissa viitataan.
- Julkisella vallalla on erityinen vastuu kansallisten vähemmistökielten suojelemisesta ja edistämisestä. Kansallisten vähemmistöjen mahdollisuuksia oman kulttuurinsa säilyttämiseen ja edistämiseen Ruotsissa on myös edistettävä.
- Lasten kulttuuri-identiteetin kehitystä ja vähemmistökielen käyttöä on edistettävä erityisesti.
- Kuntien on laadittava tavoitteet ja suuntaviivat vähemmistöpoliittiselle työlleen.

2.2. Oikeudet hallintoalueella

Kunnalla on hallintoalueella muun muassa seuraavat velvollisuudet:

- Kunnan on turvattava kansalaisten oikeus käyttää kieltä suullisissa ja kirjallisissa yhteyksissään kuntaan, ja kunta on velvollinen vastaamaan heille suullisesti tai kirjallisesti
- Kunnan on tarjottava esikoulutoimintaa ja vanhustenhuoltoa joko kokonaan tai olennaisilta osin vähemmistökielillä, jos joku hallintoalueen asukkaista sitä pyytää.
- Kunnan on annettava kansallisille vähemmistöille vaikutusvaltaa näitä itseään koskevilla asioilla sekä mahdollisimman pitkälti kuultava vähemmistöä. Tämä koskee myös lasten ja nuorten oikeutta vaikutusvalttaan.
- Kunnan pyrkimyksenä on oltava, että käytettävissä on vähemmistökieltä hallitsevaa henkilökuntaa.

3 Ohjaus

Seuraavassa kuvataan Nykvarnin kunnan vähemmistölakiin ja suomen kielen hallintoalueeseen liittyvää työtä.

3.1. Vastuunjako

Nykvarnin kunnan lautakunnat ja kunnanhallitus ovat vastuussa lain vaatimusten täyttämisestä omalla toiminta-alueellaan. Tietyt vähemmistölain määräykset ovat kokonaisvaltaisia (esimerkiksi suomenkielinen palvelu), ja kaikki lautakunnat ovat siksi omalta osaltaan vastuussa siitä, että kunta täyttää velvollisuutensa.

Lautakunnan toiminta lakivaatimusten täyttämiseksi on toteutettava käytettävissä olevien resurssien tai valtionavustuksen puitteissa.

3.1.1. Lautakuntien vastuu

Hoito- ja hoivalautakunta vastaa erityisesti seuraavista:

- Vanhusten oikeus saada palveluja ja hoivaa suomeksi sekä oikeus kulttuuri-identiteetin säilyttämiseen.
- Suomenkieliseen vähemmistöön kuuluvien vanhusten tarpeiden kartoitus vuosittain. Kartoitus on sisällyttävä erottamattomana osana hallinnon toiminnan suunnitteluun.

Koulutuslautakunta vastaa erityisesti seuraavista:

- Oikeus suomenkieliseen esikoulutoimintaan. Tätä toimintaa voidaan myös tarjota jossakin muussa kunnassa.
- Oikeus äidinkielenopetukseen. Opetusta voidaan järjestää myös etäopetuksena.

- Lasten ja nuorten vaikutusvalta heitä itseään koskevissa asioissa.
- Suomenkieliseen vähemmistöön kuuluvien lasten ja nuorten tarpeiden kartoitus vuosittain. Kartoitus on sisällyttävä erottamattomana osana hallinnon toiminnan suunnitteluun.
- Lasten kulttuuri-identiteetin ja oman vähemmistökielen käyttämisen edistäminen.

3.1.2. Kunnanhallituksen vastuu

Kunnanhallitus vastaa erityisesti seuraavista:

- Kunnan yhteiset rutinit, jotka koskevat oikeutta suomenkielisiin palveluihin.
- Strateginen työ kielitaitoisen henkilökunnan saatavuuden varmistamiseksi ja työntekijöiden kielitaidon seuraamiseksi.
- Ruotsinsuomalaisen kulttuurin edistäminen lasten ja aikuisten keskuudessa.
- Vähemmistön vaikutusvallan varmistaminen tätä itseään koskevissa asioissa.
- Suomenkielisen vähemmistön tarpeiden kartoitus joka toinen vuosi kokonaisvaltaisella tasolla kunnanhallituksen toimeksiannon pohjalta. Kartoituksen on sisällyttävä erottamattomana osana hallinnon toiminnan suunnitteluun.
- Hallintoalueen valtionavustuksen budjetointi yhteistyössä vähemmistön kanssa.

3.2. Tavoitteet ja toimintasuunnitelmat

Eri yksikköjen on otettava hallintoalueeseen liittyvät aktiviteettinsa ja tavoitteensa mukaan toimintasuunnitelmiinsa.

Lautakunnat voivat itse päättää oman toiminta-alueensa tavoitteista ja toimintasuunnitelmista.

Hallintoalueeseen liittyvistä aktiviteeteista on neuvoteltava vähemmistön kanssa ja ne on annettava tiedoksi vähemmistölle.

3.3. Seuranta

Lautakuntien ja kunnanhallituksen on vuosittain otettava hallintoaluetönsä seuranta mukaan tilinpäätökseensä.

Lautakuntien ja kunnanhallituksen seuranta on annettava tiedoksi vähemmistölle.

Kunnanhallituksella on myös kokonaisvaltainen seurantavastuu. Kunnanhallituksen on seurattava toistuvasti lautakuntien toimintaa ja omaa toimintaansa sekä raportoitava poikkeamista kunnanvaltuustolle.

4 Neuvonpito

Kunnanhallitus vastaa siitä, että neuvonpito on jatkuvaa ja että paikallisen ruotsinsuomalaisen vähemmistön kanssa käydään neuvonpitoa vähintään kaksi kertaa vuodessa. Neuvonpidon tulee olla avointa, eikä siihen osallistuvien tarvitse olla minkään yhdistyksen jäseniä.

Neuvonpitokokouksen puheenjohtaja päättää esityslistasta ja kutsuu toimintojen vastuuhenkilöitä osallistumaan niihin.

4.1. Vähemmistön vaikutusvalta – neuvonpito och dialogi

Hallintoalueen vähemmistön kanssa käytävän neuvonpidon tavoitteena tulee olla, että vähemmistö saa todellisen vaikutusmahdollisuuden. Nykvarnin kunta pyrkii tiedustelemaan vähemmistön mielipidettä yksittäisissä asioissa ennen päätöksentekoa (neuvonpito). Kunnan ja vähemmistön tulee myös pyrkiä käymään yhteistyötä edistäviä keskusteluja, jotka perustuvat yhteiseen etuun, ja joiden tavoitteena on kehittää jotakin tiettyä politiikan osa- aluetta tai ratkaista yhteinen ongelma (dialogi). Neuvonpidon järjestämisen ja dialogin lisäksi neuvonpitoprosessiin sisältyy myös tiedottaminen.

5 Koordinoijan vastuu

Kunnanjohtotoimistossa toimii suomen kielen hallintoalueen koordinoija. Hän vastaa suomen kielen hallintoalueyöhön myönnetyn valtionavustuksen käytön raportoinnista lääninhallitukselle ja toimii yhteyshenkilönä vähemmistöpoliittisissa kysymyksissä ja suomen kielen hallintoalueeseen liittyvissä asioissa. Koordinoija avustaa neuvoston puheenjohtajaa sekä tukee ja ohjaa kunnan eri toiminta-alueita.

6 Neuvonpidon menetelmätuki

Eurooppalainen ohjeisto kansalaisjärjestöjen osallistumisesta päätösprosesseihin, hyväksytty Euroopan neuvoston Ingo-konferenssissa 1.10.2019.

NYKVARNIN KUNTA

Käyntiosoite: Centrumvägen 26

Postiosoite: 155 80 Nykvarn

Puhelin: 08-555 010 00

Telefax: 08-555 014 99

www.nykvarn.se